

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ค.๒๔/๒๕๖๒

วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

เรื่อง นายสุขสันต์ บริเพ็ชร์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายสุขสันต์ บริเพ็ชร์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าตนเป็นประธานองค์การตรวจสอบอำนาจรัฐแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นองค์การเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยองค์การ ฯ ได้จัดทำ “ประมวลระเบียบองค์การตรวจสอบอำนาจรัฐแห่งราชอาณาจักรไทย” และได้มีหนังสือถึงสำนักงานศาลยุติธรรม โดยประสงค์ให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมเผยแพร่รายละเอียดของประมวลระเบียบองค์การ ฯ แต่สำนักงานศาลยุติธรรมไม่ดำเนินการเผยแพร่โดยให้เหตุผลว่าประมวลระเบียบองค์การ ฯ เป็นเพียงระเบียบหรือข้อบังคับภายในขององค์กรเอกชนไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือการปฏิบัติงานธุรการของศาลยุติธรรม และบุคลากรในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น การแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบตามที่องค์การ ฯ ร้องขอ จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดในการปฏิบัติงานทั้งนี้ องค์การ ฯ โดยผู้ร้องเคยอาศัยประมวลระเบียบองค์การ ฯ ดังกล่าวเข้าดำเนินคดีแทนจำเลย

หลายคดี แต่ทั้งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกามีคำสั่งยกอุทธรณ์และฎีกาของจำเลยโดยให้เหตุผลว่าองค์การ ฯ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่อาจดำเนินคดีแทนจำเลยได้ การที่ผู้ร้องลงลายมือชื่อ ในฐานะผู้อุทธรณ์และผู้เขียน หรือเป็นผู้เรียงและพิมพ์ในคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์หรือฎีกา โดยผู้ร้อง ไม่ใช่คู่ความหรือได้รับอนุญาตให้เป็นทนายความ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีการกระทำของสำนักงานศาลยุติธรรม ที่ไม่แจ้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมทราบเกี่ยวกับประมวลระเบียบและระเบียบขององค์การ ฯ ดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วแจ้งผู้ร้องว่าเป็นเพียงการที่ผู้ถูกร้องเรียนไม่กระทำการ ตามที่ผู้ร้องเรียนประสงค์จะให้กระทำเท่านั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องเรียนได้กระทำการใด อันถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้องเรียนที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ จึงวินิจฉัยให้ยุติเรื่องร้องเรียน

ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ว่า สำนักงานศาลยุติธรรมกระทำละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ และคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗

(๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ...” มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับ มาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ...” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐและต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๔) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าสำนักงานศาลยุติธรรมไม่ดำเนินการตามที่ผู้ร้องประสงค์ให้เผยแพร่รายละเอียดประมวลระเบียบขององค์การตรวจสอบอำนาจรัฐแห่งราชอาณาจักรไทยและระเบียบขององค์การ ฯ ให้ผู้พิพากษาและบุคลากรในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมทราบ ซึ่งแม้ผู้ร้องได้ยื่นเรื่องนี้ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยให้ยุติเรื่องแล้วก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่าองค์การตรวจสอบอำนาจรัฐแห่งราชอาณาจักรไทยได้จัดทำประมวลระเบียบขององค์การตรวจสอบอำนาจรัฐแห่งราชอาณาจักรไทยและระเบียบขององค์การ ฯ โดยมีมุ่งหมายที่จะใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไปโดยไม่มีอำนาจและหน้าที่ที่จะกระทำดังกล่าวได้ ย่อมชอบที่สำนักงานศาลยุติธรรมไม่ดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ร้อง การไม่ดำเนินการดังกล่าวของสำนักงานศาลยุติธรรมจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

- ๔ -

ส่วนกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาที่ไม่รับคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำฟ้องฎีกาเหตุเพราะผู้ร้องบกพร่องในเรื่องความสามารถ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินภายใน ๕๐ วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ และเป็นเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๔) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณากรณีจึงไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ (๔) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๖๒)

(นายจรยุทธ์ รักดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ